

ירדה יד חזקה על חוגים אלה. חבריהם נאסרו והוּי אשמו בהשתתפות ברצח, וזכו אחרי משפטים מייג עים, בהם נמצאו תחילה חייבים, פרשת המשפט (ש רבים קוראים לו עד היום „עלילת דם“) הרעיל לח לוסין את האוירה, פלס את הדרך להתפתחות הבאה של המחתרת.

**גם היהודים יורעים ללחום.** באפריל 1936 פרץ „המרד הערבי“ — מאורעות הדמים החוקים והממושכים ביותר בתולדות הישוב. משך שלוש שנים שטפה העליה מגרמניה, פרי עלייתו לשלטון של היטלר, את הארץ. בני עליה זו („ההמשיחית“) הי ביאו עמם הון ניכר ואוצר גדול של נסיון חרשתי ומסחרי. הסימנים הראשונים של תעשייה עברית ביצ צו. אחוזה אימה ראו הערבים כיצד הופך הישוב העברי, לנגד עיניהם, ל„מדינה בדרך“, כיצד אובדות תקותיהם האחרונות להפוך את הארץ למדינה ער בית עצמאית. מחנה גדול והולך התקבץ מסביב לי מופתי, ערץ העם, ששיכנע אותו כי הגיעה השעה לעשות נסיון נועז ואחרון לבלום את התפתחות הי ישוב לפני שיהיה מאוחר. החיים הערביים שבתו ב ערים, בהרים קם דור שלם של מנהיגי כנופיות — אבירורה, עבדלראזק, קאוקגי. אבירות הישוב הגי עו למדמים שנראו כעצומים.

בישוב פרץ ויכוח נסער כיצד להגיב. ההנהגה הי ציונית יצרה את הסיסמה שסביבה נקבעו החזיתות: „הבלגה“. לא היתה זאת התנגדות פסיבית, ברוח גאנדי. הקו היה: להתגונן באופן סטאטי מפני כל התקפה ערבית, לא להגיב בהתקפות צבאיות נגדיות, אלא בהמשך מפעל הבנין, הקמת משקים חדשים. העקרון המוסרי: אין לפגוע בערבים, באשר הם ערבים, אלא אך בערבים המבצעים את מעשי התוק פנות.

הקו הזה, שנבע ממסורת ההגנה, התאים לרוב הישוב, להגנה ה„שמאלית“ וגם לחלק האורחי של ההגנה ה„ימנית“, שנשען על בני המושבות. אולם החלק הקיצוני יותר של ה„ימניים“, שנשמע למפלגה הריביוניסטית, לא הסכים לו. התוצאה לא אחרה לבוא: הארגון ה„ימני“ התפלג. בהשפעת הקולונל פטרסון, המפקד הנוצרי של הגדוד העברי במלחמת העולם הראשונה, שביקר או בארץ ודרש את איחוד ההגנות, הצטרפו חבריו האורחיים הקשישים יותר, בהנהגת 18 מפקדים, בראשות אברהם תהומי, להגנה ה„שמאלית“ על פי הסכם שנתן להם (בתיאוריה) חלק מן ההשפעה עליה (באזור תל-אביב: 50%). שרידי הארגון ה„ימני“, רובם ככולם חניכי התנועה הריביוניסטית ומעריצי זאב ז'בוטינסקי, נשארו לבדם, כינו את האורחים בכו

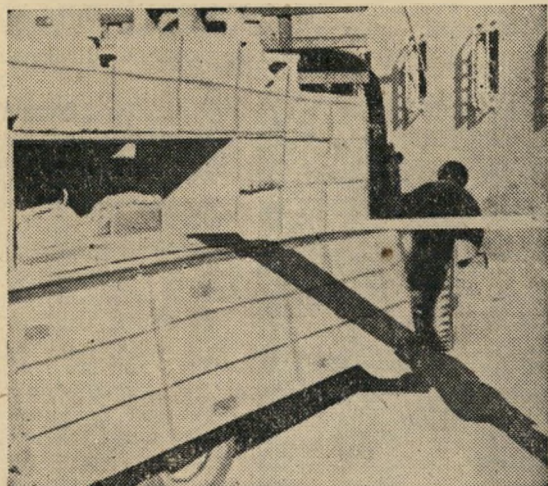


**מיבצע נועז:** מחטן נשק הרוס במחנה הצבאי הבריטי בסרפנד. על אף כל אמצעי הזהירות הצליחו אנשי המחתרת לחדור לתוך מחנות הצבא.



**המבצעים:** אנשי אצ"ל, במדי חיילי הדיביזיה המוטטת הבריטית, לפני צאתם להתקפה נועזה על מחנה סרפנד המבוצר מכל הצדדים.

**בן ערובה:** אחד מחמשת הקצינים הבריטיים, רגע אחד שיחרורו. קצינים אלה נחטפו ע"י אצ"ל כבני-ערובה, אחר שהאנגלים דנו למיתה שנים מחבריהם — מיכאל אשבל ויוסף שמחון — ביוני 1946. המעשה עורר סערה בבית הנבחרים הבריטי, כשהמיניסטר ביקש את החברים להימנע מדיבורים למען לא לסכן את חיי החטופים. באמצעות ישראל רוקח הודיעה ממשלת המנדט כי אשבל ושמי חון יזכו לחנינה אחר שהקצינים ישוחררו. פרשה זו, שפירושה היה כניעה גלויה וברור רה של הממשלה הבריטית מפני איומי המחית, פגעה קשה בפרסטיגיה של הממשלה.



**מחבוא מסוכן:** המכונית בה הועברו חמשת הקצינים הבריטיים החטופים למקום המחבוא. אחרי שיחרורם העידו כל החטופים שאמנם נהגו בהם החוטפים ושאר השומרים ב„אדיבות“ רבה.

אחד הקיום המזורים הוא שדוקא זאב ז'בוטינסקי, המפקד הראשון של הארגון הצבאי הלאומי כעבור 15 שנה, גילה בויכוחים הראשונים על ההגנה דעה ספקנית. אמר ז'בוטינסקי: איני מאמין בארגון-ההגנה שאינו כפוף לפיקוד בריטי. לפיכך דרש ז'בוטינסקי להקים יחידה צבאית יהודית, ממלכתית, לובשת מדים, נתונה למרות הצבא הבריטי, מעין המשך לגדודים העבריים שהוקמו ביזמתו במלחמת-העולם הראשונה. במקום הגנה סודית, רצה ז'בוטינסקי כי הישוב יעמוד על דרישתו להכרה רשמית בזכותו לי מסגרת צבאית גלויה.

דעתו של ז'בוטינסקי לא נתקבלה על-ידי הרוב בקונגרס הציוני, וארגון ההגנה התרחב והתגבש. בני כל החוגים היו חברים בו, ובלטו בו גם אנשים מסוגו של הקפטן ירמיהו הלפרין, בנו תכול-הענינים של מיכאל הלפרין האגדתי, (דון קישוט הישראלי), מראשי התומכים באצ"ל כעבור שנים. אולם עצם התפיסה של מבנה ההגנה גרם לריכוז עיקרי בקרי ביצים, ותנועת הפועלים, בהנהגת אישיותו של אליהו גולומב, שקט וצנוע אך בעל כוח-החלטה נוקשה, השתלטה עליו מן הרגע הראשון. לא הושאר כל ספק שההגנה אינה אלא הזרוע המזוינת (אין שהיא) של הנהגת התנועה הציונית, אשר בה הגיעה תנועת הפועלים לכלל השפעה מכרעת.

אט אט נמאס הדבר לחברי ההגנה האורחיים. בשנת 1929 החליטו שסבלנותם הגיעה לגבולה, והם נפרדו מחבריהם, יסדו ארגון משלהם בעיר אצמון. ההגנה הלאומית, נקרא בפי אויביו „הגנה ימנית“, בעוד ש הארגון-האם נקרא על ידו כ„הגנה שמאלית“ ונודע כ„הגנה“ סתם.

**העקידה הרעיקה את האווירה.** הפילוג לא גרם לשנוי רב. גם הארגון הימני לא היה אלא ארגון הגנה. אמנם היו הבדלים מסוימים בתפיסת המושג „הגנה“ — ב-1929 ערכו אנשי ביתר הריביוניסטי תהלוכת-הפגנה בעיר העתיקה של ירושלים, שירתה בעיני האנגלים וההגנה ה„שמאלית“ הי סיבה לפריצת המאורעות. לעומת זאת טענו אנשי ההגנה ה„ימנית“ שהיו שקר, שבא רק לחפות על כשלונם של ה„שמאליים“ להגן על יהודי חברון ש נשחטו, אולם כל הויכוחים האלה לא סימנו כל חלף קידעות מכריעים. הסיסמה היתה: הגנה. הגורם שמפניו היה צריך להתגונן: החוגים הקיצוניים ה ערביים, בהנהגת חגי אמין. האנגלים הופיעו בחשבון כצד שלישי שאין להתחסם אליו באימון ושאינו גלולת לו את הקלפים.

בהגנה ה„ימנית“ לא היו הריביוניסטים אלא אחד השותפים. המפקדים הראשיים היו, בדרך כלל, אזרי חים מתונים יותר. הריביוניסטים הקיצוניים יותר מסוגו של ד"ר אבא אקמאיר, טיפוס רוסי אינטלקטואלי וממושקף, שהיו מושפעים על-ידי שירי המי שחיות המזוינת של אורי צבי גרינברג, לא מצאו סיפוק בהגנה זו, השתעשעו בחוגי „בריונים“ או „סיקרטיים“ (על שם הקנאים הקיצוניים שגרמו למלחמת האזרחים בירושלים הנצורה בימי טיטוס), ש ערכם הצבאי היה אפס. אולם כשנרצח חיים ארלוזורוב, הכוכב העולה בשמי מפא"י, ופינה את דרכו לדיד בין-גוריון (עד אז דמות ידועה אך במעט),



**מזון המוקד דויד:** המעשה שגרם להאשמות ההדדיות החריפות ביותר בין שותפי „תנועת המרי“ בימים ההם.



**ההעפלה:** מעפיל אלמוני מועבר לאנית הגירוש. ההעפלה, בה החלו אנשי האצ"ל לפני המלחמה בניגוד לרצון המוסדות, הפכה רימי המלחמה ואחיה לנשק העיקרי של ההגנה וגרמה יותר מכל פעולה אחרת לעירור עור האהדה הבינלאומית לממשלה הבריטית.



**פצצת-החבית:** ההמצאה הפשוטה שאיפשרה להעפיל גליל מלא חומר נפץ מעבר לגדרות שהקיפו את הבנינים הבריטיים. היא הובאה בגלוג, שמה ללעג את אמצעי הזהירות.